

Radīts tiesiskais regulējums Ukrainas nepilngadīgo bēgļu atbalstam

Publicēts: 11.03.2022.

Sociālais dienests

Saeimā apstiprināts likums "Grozījumi Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā". Tajā ietverts arī tiesiskais regulējums, lai nodrošinātu maksimāli efektīvu un procesuāli ātru bez vecāku gādības palikušo bērnu pārstāvību un aprūpi drošā vidē Latvijā, bērniem, kas ieradušies Latvijā bez vecāku pavadības.

Paredzēts ieviest jaunu ārpusģimenes aprūpes institūtu - ārkārtas aizbildnību, kas ir attiecināma tikai un vienīgi uz bērniem, kas ieceļo Latvijā no Ukrainas kara zonas. Savukārt gadījumos, ja Latvijā ierodas nepavadītu bērnu grupa no Ukrainas bērnu aprūpes iestādēm un bērni izteikuši vēlmi tikt izvietotiem Latvijā vienkopus un nav iespējams nodibināt šiem bērniem ārkārtas aizbildnību, bērnu aprūpi nodrošina iestādē.

Tāpat noteikts atbalsts ārkārtas aizbildņiem par nepilngadīgo Ukrainas civiliedzīvotāju bez vecāku pavadības aprūpi. Atlīdzība par ārkārtas aizbildņa pienākumu pildīšanu būs 171 eiro mēnesī neatkarīgi no nepavadīto bērnu skaita. Pabalsts bērna uzturam mēnesī nedrīkst būt mazāks par - 215 eiro par bērnu līdz septiņu gadu vecumam un 258 eiro par bērnu vecumā no septiņiem līdz 18 gadiem. Pēc bērna pilngadības sasniegšanas pašvaldība pabalstu bērna uzturam turpina izmaksāt pašam bērnam līdz viņa 19 gadu vecuma sasniegšanai .

Paredzēts arī pabalsts apģērba un mīkstā inventāra (gultas veļas, segas, spilvena, matrača utt.) iegādei atbilstoši pašvaldības saistošajos noteikumos paredzētajam apmēram, kāds noteikts audžuģimenē ievietotajiem bērniem. To var aizvietot, izsniedzot apģērbus, apavus un citas bērnam nepieciešamas lietas.

Atbalstu saņemšanai ārkārtas aizbildnis iesniedz rakstisku iesniegumu pašvaldībā, kuras bāriņtiesa ir pieņēmusi lēmumu par ārkārtas aizbildņa iecelšanu. Atbalstu izmaksās no šīs pašvaldības budžeta līdzekļiem. Pašvaldība var lemt arī par papildus nepieciešamo pakalpojumu piešķiršanu bērna sociālās situācijas uzlabošanai. Atbalsta izmaksas pašvaldībai kompensē valsts.

Par ārkārtas aizbildni var kļūt persona, pie kuras ierodas nepavadīts bērns, kā arī persona, kurai Latvijā ir piešķirts aizbildņa, vai adoptētāja statuss, audžuģimenes vai, viesģimenes statuss, vai persona, ar kuru nepavadīts bērns ieradies kopā Latvijā.

Uzņemot Ukrainas bērnus Latvijā, ja bērns ir ieradies bez vecākiem vai sev zināma pieaugušā, tad ģimene, kura ir ieguvusi audžuģimenes, aizbildņa, adoptētāja vai viesģimenes statusu var vērsties bāriņtiesā ar iesniegumu tikt ieceltai par ārkārtas aizbildni.

Pēc kara darbības izbeigšanās šie bērni tiks atgriezti atpakaļ Ukrainā, kur atbilstoši Ukrainas normatīvajiem aktiem tiks vērtēta katra bērna situācija un atbilstoši tai pieņems lēmumus par bērna turpmāko aprūpi. Līdz ar to šo bērnu adopcija Latvijā ir aizliegta.

Ja bērns ieradies Latvijā pie paziņām, radiem vai draugiem bez saviem vecākiem, tad

pieaugušajam no ģimenes ir jāvērtē savas pašvaldības bāriņtiesā ar iesniegumu par viņa iecelšanu par bērna ārkārtas aizbildni. Bāriņtiesa vērtēs šo pieaugušo piemērotību, kā arī noskaidros bērna viedokli par ārkārtas aizbildnības nodibināšanu, ja bērns var to formulēt, ņemot vērā viņa vecumu un brieduma pakāpi.

Ja bērns Latvijā ir ieradies kopā ar citu ukraiņu ģimeni, bet bez saviem vecākiem, tad bāriņtiesa izskata iespēju iecelt bērnam ārkārtas aizbildni no ģimenes locekļu vidus. Bāriņtiesa veic pārrunas ar potenciālo ārkārtas aizbildni, noskaidrojot visu informāciju par attiecībām ar konkrēto bērnu, motivāciju un spējām kļūt par ārkārtas aizbildni. Bāriņtiesai obligāti jānoskaidro bērna viedoklis.

Ja Latvijā ierodas autobuss ar bērniem no Ukrainas bērnu nama, bērni tiek ievietoti aprūpes iestādēs kopā, saglabājot viņu pēdējo drošības balstu - viņiem zināmus cilvēkus. Ja bērni ir izteikuši, ka nevēlas tikt šķirti un ievietoti ģimeniskā vidē, tad bāriņtiesa, ņemot vērā bērna viedokli, var nevērtēt iespēju bērniem nodibināt ārkārtas aizbildnību. Bāriņtiesas darbinieks pieņem vienpersonisku lēmumu par bērna ievietošanu bērnu aprūpes iestādē.

Autors: Labklājības ministrija

<https://www.jekabpils.lv/lv/jaunums/radits-tiesiskais-regulejums-ukrainas-nepilngadigo-beglu-atbalstam>